

בעה"ת

קומי אורי כי בא אורך וכבוד ד' עליך זרח (ישע" ס)

ספ'

קומי אורי

תוכן הענינים

לחוק איש את רעהו ולאחיו ואמר חוק
לעבודת הבורא יתברך. ויצילו איש את רעהו
ממדיחים ומכשילים. ואזהרות רבות ודינים
נחוצים שרבים נכשלים בהם.

נסדרו בעזרת הש"ת על ידי

סק' **שמואל** בן לאחמ"ד עזריאל יהואה ז"ל.
בעה"ת ס' דעה ודבור. חומת הית וזוהר דעת.

ט ספ' לי א מעתה יהו"ע (ס)

והמשכילים יזהירו כוזהר הרקע ומצדיק הרבים ככוכבים לעולם ועד (דניאל י"ב)

ורצה את מאהבי ולא תשנו אותם ובקשתם ולא תמצא ואמרה אלה ואישו בה אל אישי הראשון

הקדמה

ויען אליהוא ברכאל הכוזי ויאמר לעיר אכני
לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחוות
דעי אתכם: אמרתי ימים ידברו ורוב שנים יודיעו
חכמה: אכן הוא הוא בלגוש ונשמת שדי תבונם:
אענה אף אני חלקי אחוה דעי אף אני: כי
מלאתי מילים הליקתנו רוח בטני: אדברה וירוח
לי אפתח שפתי ואענה: אל לא אשא פני איש ואל
אדם לא אכנה: כי לא ידעתי אכנה כמעט ישאני עושני
(איוב ל"ב)

היות שמלאתי כתוב בתורה ומפורש בדברי חז"ל גדול מעלת המורה
הרבים והעסיק בפעולות שאפשר שעל ידם יסובב להשפיל
רוח הטומאה שנתפשטה בעולם, ולרומם כבוד שמים המהולל בעוה"ר
ובפרט כדור זה שרוח החופה כיסה ארץ ורבים מכניסין דבריהם לבג להוכיח
ולעק מרה על מכשולי הרבים, ואמרו ז"ל בשעת המכניסין סור
ולא לעמו ידו בללחת ולהחטוף כמעט העונה ולומר ימים ידברו,
מנהיגי ישראל הזקנים להם יאות לעמוד בפרץ ולגדור גדר.

אמנם על כל איש ישראל מוטל לעשות למען כבוד ד' כמ"ש הנה"ל
בעל חפן חיים שליט"א והנה כהיום שנתרבה בעוה"ר פרעות
גדולות בקיום מצות ד' והוא ממש כאש צוער, ורובה לבלות כל חלקה
טובה, מלוא רבה שימלא בכל עיר כנגדה חבורה של ירמי השם שיראו
להחזיק הדת בכל נפשם, וכמו שמלפנים שלא הי' הדלקות מליות הי'
די כמה שנקבע מאת הממשלה לבא אחד של מכבים וכהיום שהדלקות
מליות נמלאים בכל עיר מתנדבים לזה, וכן בעין אש הילר מלפנים הי'
די אנשים מיוחדים בכל דור שבנה דבריהם הקדושים היו מכבים אש
הילר והיום שבעוה"ר הדליקה מלוא מאוד לריך להמלא בכל עיר מתנדבים
לזה, חמגנו דומה לעת אשר שלט ר"ל מחלת החולי רע שהרפואה הוא
לשפסק הגוף בכה לעורר את כח החיים אשר בקרבנו ויחזור עי"ן
לבריאותו כמו כן בעוה"ר שולקת כעת רוח הכפירה והמינות בעולם
ועלינו לעסוק ברסאות להציל הנפשות והחלש יאמר גבור אני ונחזק איש
את דעהו לבג נכשל ברוח הרעה ע"כ.

וערה בימנו נתקיים הכתוב השמן לב העם הזה שלבנו אטום
ומכוסה עד שאין אנו מרגישים בגדול הליית נפשנו.

וגם אש נהעורר רוח טהרה וקדושה ועבר רוח קנאה
בלג

הדרמה

בלב אזה יחידים כי ודעה להם החטאת והפסע כי רבה הוא ומתאמלים להרים המכשולים מדרך עמנו אבל בהתאסף ראשי עם יחד ויבא גם השטן בתוכם ויהי לרוח שקר כפי שלומו ואנשי חילו [ולפעמים מזליה מעשה שטן להתלבש גם בת"ח או בהרב] ויש דבר כפיו לאמור, כדבריכם כן הוא, אבל בעויה בדור הזה ואנשים כאלה אי אפשר לתקן מאומה, כי אינם מקשיבים הרפו לכם כי כל המעשים לא יועילו ולא יילוו, ולפעמים כשרואה תבעל דבר שתירוק זה לא יתקבל, מכריז ואומר נתכונן בדבר ימים או עשור אולי יעלה לנו זמן מוכשר לתקן וכך יתחמן המלוא עד אשר יתקרר לב היחידים וכיון שנדחה נדחה, והמכשולים מתרכים מיום אל יום ואין לך יום שאין קללתו מרובה מחיביו ברוחניות ובגשמיות כי הא בזהא תלי ומקרא מלא כתוב אם בחקותי תלכו וכו' ונחתי גשמכם בעתם וכו' ואם לא תשמעו וכו'.

ולבאר גדול הלאהן והדחק בגשמיות אך למותר הוא כי עין רואה והאחזן שמעת העוהי והמחסור וחלואים רבים ורעים המתרכים מידי יום ביומו, וקול שועת בת עמי נשמע מארץ מרחקים, הדי אין בישראל מדוע עלה הפורץ עלינו בגזירותיו הקשות והאכזריות ר"ל.

אמנם שפל מלכנו ברוחניות עלינו לספר ולפרש כי מתחבילות הי"ר להסיח דעתנו מזה, **התבוננו אחי** וראו כי חזות קשה נתקיים בימינו נבואת דניאל איש חמידות [דניאל י"ב] יתכרו ויתלכנו ויארפו אים והרשיעו רשעים ולא יבינו כל רשעים והמשכילים יבינו וכמ"ש כפי ברית מנחה שכאשר האור בא אזי החושך מתאמן מאוד ויעלה כי המשחיתים מתפשטים בעולם, זה רמז הגאולה שכאשר יבא יתאמן הגלות, ורבים מהמשכילים יכשלו בראותם בלבול הגלות ולרות הגדולות וכו' ואמר הכתוב ועת לרה הוא ליעקב וממנה יושע שיושיעם הקבי"ה ברוב רחמיו ואשרי האדם המחזיק בתומתו בימים אלו ללכת בדרך הסוכה ע"כ.

ואנא אחי נתכונן ונראה מה בין דור שלפננו לדורנו שמעתי אומרים שמנהיגי ישראל ורבניהם בדור שלפננו חששו למעשה שמי שמלמד את בניו חכמות חלוניות הרי הוא מנסך יין במגעו וחזותי זקני הגב"ל בעל דעים עשה קידוש על החלות כשלא היה נמלא יין אלא אלא אנשים כאלה, ואמר שובה כן ממעשה שהי [והוא מפורסמת בישראל] פ"א נסע הגאון החתן סופר ז"ל במסילת הברזל ומדמן עם איש אחד מעירנו מיהאלעוויטן ואיש זה הי' מנכדי העיר ודברו בעניינים שונים ונחך השיחם. שאלו הגאון ז"ל אם יש לו בניס והיכן לומדים השיבו הבע"ב אחד לומר בעיר הבירה פעסט בח"ל וקפץ הגאון ממקומו ואמר אתרחק מהפושע המנסך יין במגעו [ופשוט הוא שאם שנו לתקן מה שבידס ולהתחרט על העבר שתשובתם מועלת.] **ועתה** בעוננו בדורנו, עשר מעלות החזרית ירונה רבים גם מהמחזיקים עמם לת"ה ויראי השם נותנים מנבים, לנמוד ח"ל וישנם מקומות שכל כך נפלו שבי ביד הסט"א בגם מנהיגים הרב שלהם לוקח לבתו חתן כור ריק מתורה ויראת שמים, מים אין בו אבל נהשים ועקרבים

הדרמה

ועקרנים יש בו והוא מלא וגדיש בדעות כחזות ורוח מיונות וכפירות
כי כשזה נוסל זה קם.

ואם ישאל השואל, את חבירו החועה מדרך השכל, למדוע אתה עושה
הדבר הרע הזה, הלא אביך הי' ירא השם, ועתה הכך תלמוד
גאון ונדיק פלוני שמסר נפשו למנוע נערי בני ישראל מלהכשל באלה
המים הזדוניים מיש המאחרים המעבירים את האדם מדעת קונו, דע כי
יתבע הקב"ה דם זרעיותך מידך ומה תענה ליום פקודה, ותשובתו הנבערה
לא טוב אנכי מתיח פלוני או הרב שלוקח חתן כזה לבנותיו או שנכדיו
עוסקים בח"ל ואינו די שאינו מוחה בהם אף גם זאת שמתפאר ומשתבח
בהם [אוי ואבוי לדור שכך עלתה בימיו].

ורגם שתירץ כזה טבל הוא שאינו מתורץ כזה התיח כי דבני המפורסם
לאיסור אין לשמוע להקל אפילו לכביא כמ"ש ז"ל [יבמות ק"ב]
אפי' יבא אלי' ויאמר חולצין במנעל אין שומעין לו שכבר נהגו העם בסנדל.

אבל על כל זה רבנים כאלה הם כמדיחים ומסיתים את עם ד'
לעבוד על מלכותו והם המשפילים כבוד התורה ולומדי' והם
המסננים לרות רבות ורעות על עם ד', ואפילו המרדים נתפסים בעונם
משום שלא הוכיחים כראוי.

ועל מנהגים כאלו יבא ירמ"י בדבר ד' "הוי רעים מאבדים ומסייגים
לאן מרעיתו" נאם ד' לכן כה אמר ד' אלקי ישראל על הרעים
את עמי אתם הפיתו את לאוי ותדיחים ולא פקדתם אותם הנני
פוקד עליכם ועל רוע מעלליכם נאם ד' ואני אקבץ את שארית לאוי
מכל הארצות אשר הדחתי אותם שם.

ואל תחמה על החסן איך יטעה ת"ח או רב באיסור הגדול הזה
הלא הוא חריף ובקי להרץ דברי רמב"ם החמורות ואיך
אשתמטתי' משנה מפורשת בלכות כל המחטיא את הרבים אין מספיקין
בדיו לעשות תשובה בא וראה מ"ש בס"ק תולדות נשא בשם חכם כי
עתה התחכם הי"ר לכל יאטרך לפתות היחידים על כן הוא עורך מלחמה
וקרב עם אדם גדול שאם ילכוד אותו ברשתו נלכדו עמו המון רב כי
לומדים ממעשיו שאינם הגונים.

ובזה הטעם גם כן נראה לפעמים בעוה"ר חכם וזקן או רב ורבי בשעה
שעומדין להתפלל בבית הכנסת וביהמ"ד בוש לא יבשו לפער
פיהם ולהרבות בדבורים כדרך הכסילים, גם בחזרת הש"ץ התפלה וקריאת
התורה, הגם שהא' איסור חמור מפורש בש"ע בלי שום חולק ואעפ"י
קבר פתוח ג"ונס ואפילו באמירת קדיש שהוא התפלה היותר חשובה על
התגלות כבוד מלכות השם במהרה שהוא הישועה הכללה על כל הברואים
הגם שהוא דבר המוכן לכל בעל שכל פשוט כי הליפותא כלפי שמיא הוא
אין העונש החמור על עבירה זו ר"ל כמבואר בש"ע, ובדברי חז"ל בכמה
מקומות, ואין זה אלא כנ"ל שהי"ר מתאמן להכשיל אנשים חשובים כי ע"י
מכשיל ומדיח עם רב מישראל, על כן קבלתי מאמרים מספרי לקוטים
העוררים

הקדמה

המעוררים לעבודת הש"ת, והעיקר שאיש את רעהו יעזרו, ויזכרו זמ"ת, ואלו
ישאו פני איש ובראיתם עובר עברה ובפרט איש שרבים יכשלו בו חלילה
לשום יד לפה או להחניף לו, אמנם יזכירו ויזכרו לו שבמעשיו שאינם הנוגים
הוא מכשול רבים וכה יתנהגו פעמים ושלש עם גבר, אכן אם סימני לך יראו
בו טמא הוא ויסירו ויתרחקו ממנו, ולא יזכרו כי כן יסד המלך שלמי
אל תוכח לך כי ראש המלך החכם מכל אדם כי הלך נחשב כחרס הנשכר
שאין תקנה לחולתו, ואז יפרסמו גנות המעשים הרעים לכל ילמדו ממנו
ויכשלו ח"ו על ידו.

יודעתי גם ידעתי שימלאו אנשים מאותן שבברי קונטרסי זה מניע
להם ולמעשיהם, ויתחזרו עם ליני הדור והאספסיף אשר
בקרבם והזוערים בעם ויזכירו עלי מילין בבלי דעת, ועל כל זה לא
מנעתי עצמי, מלפרסם דברים אלו במחנה העברים, כי פשעי אני אדם,
ולשוב לעבודת הש"ת רצוני ואמרתי בזה אתרלה פני אדוני ויורתי, הלא
במה שאפרסם לבני סגולתו השמרו לכם מהתועים והלזכעים מסיתים
ומדוחים ומעשות מעשים מכוערים.

ורו חכמו ישכילו, גם אלו התועים שדרכם פוה ובמקרה יבינו טובה
תוכחה מגולה מאהבה מסותרה ומדרכם ישיבו, ויתודו עונם
ומעלם אשר מעלו ויתחרטו על מעשיהם, ויתקנו כל אשר עוד בכחם
ויכלתם, ויביאו עלי ברכה.

וקראתי שם הקונטרס, "הומי אורי" כי על ידי שנחזק איש את
רעהו ללימוד התורה ולקיום מצוות ד' ולהעמיד מנהיגים
הכשרים ירח אור הישועה הכוללת כמ"ש ז"ל [סנהדרין ל"ג] כדאי
הוא מנוי הדיינים הכשרים להחיות את ישראל ולהשיבן על אדמתן, וגם
שעי קריאת שם הקונטרס יזכר זכרונו לעזרה לפניו יתברך [כמ"ש ביומא
פ"ג שהזכירו שם הכרון להזכיר זכות אבות] כי דבור כל איש ישראל שלא
פגם סיו בדבורי איסור עושה רושם, והעם אשר נחושך הולכים, יראו אור
גדול, ותגלה אור האמת בעולם, ותמלא הארץ דעה את ד' במהרה אכ"ר.

דברי המסדר

שמואל בן לאאמיר עזריאל יחיאל זצ"ל.

שרא להשאיר הנייר חלק אציגה פה
מדרש לעורך לבבות אחנו בניי על עניית יהא שמה רבא

א"ר ישמעאל בן אלישע [הוא ר' ישמעאל כה"ג שה"י מעשרה הרוני מלכות
שעלה לנורס] קח לי שר הפנים ידיו, שב בחקי והגיד לך נה יהי
על ישראל והיו דנועות נופלות לו מעיניו לשיבו, וה"י אומר שכל יום
מחדשים נזירות וכו' וכשעה שבני ישראל נכנסין לבתי כנסיות
ומדרשות ועוזין ירא שמי רבא מנכרך אומר הקב"ה אין אני מניחם
ללאת.

קומי אייש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק **אורי**

כתוב (*) בתורה ואהבת את די אלקיך וכתב הרמב"ם שמצוה זו כוללת שניה קוראים לפני אדם כולם לעבודתו יתעלה ולהאמין בו כנו שאם תאהב איש אחד תספר בשבחו ותרכה בהם ותקרא בני אדם לאהוב אותו, כן כשתאהב אותו יתעלה באמת אתה קורא בני ספק הסבלים והפתיאים לידיעת האמת אשר ידעתו:

ספרי ואהבת את די אלקיך אהבנו על הכריות כאברהם אביך שנאמר את הנפש אשר עשו בחרן:

הגך רואה בעליל שהזריות איש את חברו לקיום דת די הוא עלם המצוה של אהבת די שאנו קורין בכל יום בבוקר ובערב:

והנה כהיום שבתרכה בעויה מלך היטהר פרצות גדולות בכל עבר והוא מנוש כאש בוער ורולה לכלות כל חלקה טובה מצוה רבה שימלא בכל עיר כנגדה חבורה של יראי די להחזיק הדת בכל נפשם:

כתוב בתורה כי תפגע שור אויבך או חמורו הועה השב תשובנו לו וכתוב בפי תלם לא תראה את שור אחיך או את שיו נדימים והתעלמת מהם השב תשובם לאחיך וכתב הרמב"ן שגדחים מורה שהרחיקו לברוח ומזה נוכל להתבונן אם חסה התורה כי על נאמנו של ישראל אפילו על חמורו או שיו שתעה והרחיק מן הדרך והולך עמל רב להטותו הדרך וכ"ש כמה לרץ לרחס על נפש הישראלי שתועה מן הדרך אפילו אם יאטרך עמל רב ולראות להשיבו אל הדרך האמת:

השב תשובם דרשו ז"ל אפילו מאה פעמים וכמו כן בענינו אפילו לרץ מאה גיעות עלינו לעסוק בהם להטות לאן אובדות לידיעת הכורא ועבודתו:

והנה ננולאים מעלי תורה ויראי השם שדי נתן בלבם חכמה ותבונה והי' בכחם לרפאות שבר עמנו והחיוב עליהם לקרא בגרון וכשופר להרים קולם לדרוש ברבים להליל ההמון ממית הזדונים מאנשי מאנשי רשע ממתעים וממדיחים שלוחי דסט"א ולהשריש בלבם אמונת הש"ת ולחזק לבם בלוק העתים לחזקם ללימוד תורה הקדושה ולקיים המצוות ואם לא יעשו ככה יתבקש מהם נפשות האובדות ועל זה רמז הנביא [יחזקאל ל"ד] בן אדם הכבא וכי את הנחלות לא חזקתם וכי:

ובאמת אפילו החוטאים בזמננו מלוי ברובן שאינם להכעיס חיו רק תועים על ידי פושעים שמתעים אותם והרי הם כשה אובד שאינו יודע הדרך לשוב לבית בעליו ומצוה רבה לרחס על נפשות התועות להורותם הדרך הנכונה וכמו שכתוב והודעת לכס את הדרך אשר ילכו בה:

והדבר דומה למי שרואה את חברו טובע בנהר או שאר סכנה שמצוה להלילו ואכור לעמוד על דמו לא חעמוד על דם ריעך

(*) כל ענין זה נעתק מסי חוה"ד להגאון"ל חפ"ח שליט"א.

קומי איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק אורי

ריעך ואם אין בכחו להגילו בעלמו מחיוב לשכור אנשים להגיל ואם מתעלל בזה עבר בלאו דלא תעמוד וכו' [כמ"ש בחומ"מ תכ"ז] או אם רואה לחבירו שנחלה במחלה עלומה ומרוב חלישת דעתו רואה לאכול דברים הגורמים מיתתו בוודאי מחיוב בכל כחו למנוע מזה וכמו כן כשאנו רואים אנשים שמרוב חלישת דעתם וגודל טרדותם בהכלי הזמן נשתכח מהם תורת ד' וגודל היוב קיום מלוחיו ועיי' באים לעבור על דברים שיגרמו לכרות נפשם מארץ החיים בודאי אסור לנו להתעלל מלזרם לקיים את דברי ד' כדי שלא יהול עליהם חרון אף ד' כי הקב"ה מאריך חפ"י אבל לבסוף גבי דילי' :

הנה ידוע שבעת שקבלנו התורה מאת ד' לא על עמנו בלבד קבלנו כי אם שנקיים כל מה שיהי' ביכלתנו לחזק קיום התורה אלל שאר בני ישראל וכלנו ערבים זה לזה, כמ"ש הנסתרות לדי' חלקנו והנגלות לנו ולבננו וכו' וכפירש"י, לכן הדיון שכל אחד מישראל יכול להושיא את חבירו אפילו הוא בעלמו ילא כגון קידוש ותקיעת שופר :

ועתה נחזוק את ראובן ועשה ערב לשמעון אחיו על כמה אלפים כחריס ורואה ששמעון רואה לקח אחיה עסק והוא מכיר מכבר את העסק ההוא כי הוא רע ומר ויפסיד בזה כל מעותיה כמה מההשדלות ה"י ראובן עושה למנוע את שמעון אחיו מהעסק הרע שעי"ז יחזיר החוב אליו, וכן בענייניו לריך האדם לידע דאם יכול למנוע את חבירו מאיזה עון על ידי תוכחה וכדומה או את אנשי עירו והוא מתעלל בזה יתפש באותו עון :

ואל יחשוב האדם שיספור עלמו כמה שלא החזיק בקיום התורה מפני שלא היו דבריו עושין רושם, כי חפ"י שמים לריך לחשוב עכ"ס כחפ"י עלמו ובהפ"י עלמו ידוע אפילו עסקו הולך בענין רע ח"נו מייאש מננו אלל הולך ליודעים ומניינים ושיאל בעלתם ועושה תחבולות לתקן עסקו והקב"ה עוזר לו ומנזי הדבר שלבסוף ירויח מהעסק ואף בזה אלו ה"י חפ"י שמים שקולים וחשובים אללו כרלנו ה"י מחפש עילות ותחבולות ארך להקים הדת שלא יתמוטט ובודאי ה"י הקב"ה ממליא לו עילה ועוז חס שאמר בכל דרכיך דעהו וכו' ר"ל באותן הדרכים שאחתה מתנהג בענייני עלמך תתנהג בחפ"י שמים לחפש עילות ותחבולות ואז הקב"ה יאיר עיניך ועמוד לימינך שיתרומם קרן התורה וקרן ישראל על ידך :

איכה היתה לזונה קר"י נאמנה, הכונה חפ"ל כי ישע"י הכזיב תמה ואמר, ארך ועל ידי מה הגיע עיר קדשנו ירושלים עיר הנאמנה להיות כזונה, עז"א "לדק ילין בזה" שבעת שהגיע לעשות דבר טוב ולדק ולתקן מכשולים או דחו הדבר מיום אל יום ח"ש "ילין בזה" אבל במעשה המזוה שבאה אליהם המזוה על דבר רע זרזו עלמם לעשות אותה תיכף ומיד ח"ש "ועתה מרל"היס" על כן הגיעו עד מדריגה התחתונה, כי מזוה הבאה ליד האדם לריך לזרז בזה ולקיימה תיכף כמ"ש מזוה הבא לידך אל תחמיאנה [רפואה] הנפש בשם ר"י לאנדל' :

הומי איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק אורי

ודע שבעת שנתרבו מפירי הדת בעולם מתרבה החרון אף בעולם אכל כשימלאון אנשים שמתחזקים עבור כבוד ד' להקים דת הוא הגנה על כלל ישראל כמושמנינו בתורה בשבט לוי אחר שהקימו דבר ד' כאשר אמר להם משה, כחזק אחיכם ועתה העלה אל ד' אולי אכפרה בעד חטאתכם, וכתוב בתורה אלה יעמדו לדרך את העם על הר גריזים וכו' ואלה יעמדו על הקללה וכו' ארור אשר לא יקום את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן ואמרו ז"ל כל הארורים פתחו מתחלה בכרכה וא"כ אמרו מתחילה ברוך המקים את דברי התורה וכל איש ישראל ענו על זה אמן כמלא שכל המשדל להקים דת התורה מתברך מפי הכהנים והלוים וששים רבא ישראל בהסכמת אדון העולם וכי יש לך ברכה שובת כזו, ולהיפך להיפך, מתקלל מפי כל ח"ו, ועבור זה חסר הששפעה, על כלל ישראל ובזכות ששדל בהחזקת הדת יחול עלינו הברכה, שנאמר מפי הכהנים והלוים וששים ריבא ישראל בהסכמת בוראנו יתברך.

גם המתרפה במראבתו אח הוא רבער משחית

ובפני שיסוד גדול להחזקת הדת ולהירות בקיום מצוות ד' הוא ההתנהגות הרב אצ"ד והצ"ה, אם חזקים המה באמונת השי"ת ולבס נכון עמו ומרוחקים המה וכני ב"תם ממנהגים החדשים, ומהמאורות הרעות אזי המה לעמוד ברחל לחומת נחושת ולהסיר מכשול מדרך עם ד' לעמוד בדרך ולגדור גדר ושלי על ישראל.

רא כן אם רפויס המה באמונת השי"ת, והמה בעלמס מהנכשלים והכפילים אשר המה בדרך ומתירים מנהגים חדשים ומסערים את השרץ, אזי אלה מחעי בני ישראל ומדיחהם היותר גדולים כמובן, ולא לחנם אמרו רז"ל כל המעמיד דיין שאינו הגון כאלו נוטע אשירה אלל מוצח ד'.

ער כן העתקתי מאמרים אחדים מדברי רבותינו ז"ל המדברים בענין זה, כי דבר גדול הוא, לידע ולהודיע ולזהר בעת בחירת רב וכיו"צ לדרוש ולחקור שלא יהיו מהמתחדשים והמכשילים ח"ו.

ידוע שמהיגי העדה נקראים עייש וכדכתיב ונעלם דבר, מעיני העדה ואם הם מסיחים דעתם מהורוחם דרך ד' נחשבו בני העדה כמו הולך בדרך בעניינת עינים שהוא עלול לבא ח"ו לידי סכנה ליפול באחת הפחתים, כן בענייננו אם מהיגי העדה מעלימים עייסה מלסודותם ולהדריכם בדרך ד' אזי עליל ההמון לבא ח"ו לידי סכנת מות ע"י עבירות של חייבי כריתות וכו' ודי ירחם [חובה].

אם המנהיג הוא ירא ד' באמת, וכל עשרו והללחתו הוא, אם יכול לסבב להרבות עבדי ד' ולהגדיל התורה ולהאדירה משי"ת כמה טרחת ויגיעות ועלוקל דרכים והשתדלות עושה עבור כן, ונה תפלות דדמע שופך לפני ד' שיהי בעורו שיזכה שיהיו דבריו נשמעים לעבודתו וליראתו ומקלר לנפשו בהשגת התורה, אז אשרי לו ולדורו אלו המסתופפים בללו והחונים תחת

כּוּמִי גַם הַמְתַּרְפֵּה בַמְרֵאבְתוֹ אֵת הוּא רֵבֵעַר מִשְׁחִית אֲרִי

תחת דגלו, משום שגורם להם בהנהגתו הטובה לזכותם ולהיותם עבדי ד' צאמת, אבל אם המנהיג הוא מונע בר ובר עין לגמול עמהם חסד של אמת, ואינו רואה לחסר נפשו עזרם, אזי יש לקונן אזי ואזוי לעיני האל, שהמה כיתומים בלא אב, ותוכחות מוסר היואל מזה שלא לחסם אמר שלמה נבהל להון איש רע עין ולא ידע כי חסר יבואנו.

דְּבֻכּוֹנָה אותה המנהיג שהוא נר עין נלבכל לימודו ועבודתו, ועייב אינו טורה להדריך ולהל עם ד' בדרכי התורה והיראה, ומינה כמה פירוט' והריקות וקרעים של תורה מסתעפים מזה. לא ידמה זה המנהיג כי בלותו יקח הכל במה שמלא כרסו משיס ופוסקים, אמנם כל אותן פירוט שנתהוו והדמים שנשפכין עיי העלמות עינו מהדרכתן יסוו נקראים על שמו ויטובה לו מתורתו וחיותו ואולי שילא נקי באלה עבור כי דמן של ישראל יקר בעיני ד' וזה כי חסר יבואנו. (באיד)

מִכָּאן תוכחה לכמה מנהיגים הגם שהמה יראי השם צאמת, שאינם משגיחים על טדת ד' לאן קדשים כראוי, ורק כל דאגתם לשקוד על דלתי ביהמ"ד למלאת נפשם בנגלה ובנסתר, והמון עם הולכים בחושך והגם שידוש בכל שבת חריפות אטו הקב"ה הדל בפלסול כזה, אם בכל השווקים מחללים שיק כפרהס"א, ובכל רהיבות תעריבות אכסים וגשים בסוד משחקים, ועבירה זו נחשב להם כהיתר עבור שמעולם לא שמעו חונור הענין, כי נוי מהמון עם הגם שהם יראים שידעו הונור עיין פנס ברית דהיינו שהיי' נהר לשמור עינו מלהסתכל בגשים ולשמור פיו מלדבר נבלה, ומכשי' בימי הבהרות שאש התאווה גדולה עד מאוד — וביום הרין כשידונו אותם בעונשים נוראים הראויים על עון של רליחות ושפיכת דמים יזעקה דין האמת, הלא מעולם לא עשינו זאת, ולו יגדו להם כי עיי ישיבת סוד משחקים בתעריבות גשים ובחולות וחיצוק וישיוק ומקשה עלמו לדעת גרמו לשפוך זרעם והן המה דם נקי אשר שפ"ה ולו יבכו ככו רב ויאמרו אזי לנו כי שקר נהלו אבותנו הן המה כרועים והמנהיגים הרעים שבהעלמת עיניהם מללמד אותנו גרמו לו כל הרעה הזאת בוחן כליות יודע הנסתרות גלוי וידוע לפיך שמעולם לא עוררנו אדם להודיענו גודל העבירה הזאת וכן הריכה כיואל באלו. (שם)

עיר פרוצה אין חומה

תניא רבי יוסי בן אלישע אומר אם ראית דור שלרות רבות בלות עליו לא וכדוק בדיני ישראל שכל פרעניות שבהם לעולם לא בלה חלא כשכיל דיני ישראל שגלי' [מיכה ג'] שמעו נא זאת ראשי בית יעקב וקליני בית ישראל המחפצים נשפט ואת כל הישרה יעקשו בונה ליון בדמים וירושלים בעולה ראשי' בשומד ישפוטו וכהני' במחיר יורו ונביאי' בכסף יקסומו ועל ד' ישענו וכו' רשעים הן חלא שתלו בעהוסם במי שאמר והיי' העולם לפיך מניח הקב"ה ג' פרעניות וכו' ואין הקב"ה משרה

קומי הוי רעים מאכרים ומפיצים צאן מרעיתו אורי

לא חזקתם ואת החולה לא רפאתם, ולכשברת לא חכשתם, ואת הנדחת לא השבותם ואת האובדת לא בקשתם, ובחזקה רדיתם אותם ובפרך: ותפולנה מצלי רעה ותהיינה לאכלה לכל הית השדה ותפולנה: ישגו לאני בכל ההרים ועל כל גבעה רמה ועל כל פני הארץ ופולו לאני ואין דורש ואין מבקש: ולכן הרעים שמעו דבר די' כה אמר די' אי' הנני אל הרעים ודרשתי את לאני מידם והשבתים מרעות לאן ולא ירעו עוד הרעים אותם [את עלמם] והלאתי לאדם מפיסה ולא תהיין להם לאכלה: והולאתים מן העמים וקצאתים מן הארלות והביאותים אל הדונתם ורעיתים אל הרי ישראל באפיקים ובכל מושבי הארץ [יחזקאל ל"ד].

הדרשות בלשון לאומים גורמים לעסוק בספרים החילוניים ועי"ן מפילים מעם די' חללים ובעוה"י גם רבנים אשר אין להם ידוע בספרים החילוניים ומייגעים עלמם לבקש בספריהם איזה תיבות לפאר את דבריהם, ואומרים בלשם שהם מכבדים את התורה ולא ידעו כי בנפשם הוא ודי' ברחמיו העלומים ימול לבבנו וידריכנו בדרך האמת. [כ"ה]

איתא במדרש על הפסוק ושפטו את העם משפט לך שמלוה הוא בכל יכלהו ללמד זכות על ישראל, וכלל בזה שפעמים בא אחד לפניך

ותראה שדרכיו, ונמעטיו ונמדודתיו ובמלבושיו ובתואר פניו הוא נשונה ורחוק ממנהגי ודרכי ישראל הכשרים, ועל כל זה תזהר מאד מאד לכל להרחיקו לקראתו רשע פושע וכיו"ב, כי אולי לא שמע ולא ידע מעולם איזהו דרך הישר וראה אלל מלמדיו מנהגים כאלה, וקרוב הדבר אם תקרבהו ותודיעו דכ"י השם, ותסביר לו הדברים לפי ערך שכלו ותגלה לו מעניי התורה ומהשגחת השם יתברך ומהתענוג הגדול שזוכה האדם לטעום גם בעוה"י אם גופו טהור ויחן מלאות עוונותיו, וכן תעשה לו לא פעם אחת אלא פעמים אין מספר, שלבבו האקום והעשור בתאות עוה"י ונשמתו הקדושה סוגרת ומסוגרת בתוכו מריח מים יפריח ויתנוחן בקרבו אהבת די' ותורתו, ובזמן קצר יבער בקרבו ויתלהב בו אהבת די' **ואם** תראה לעמוד על אמיתתן של דברים אלה, פוק חזו במקומות הרבה כמה נפשות טהורות וכמה נשמות עשוקות שהמה נשוקקים עי'

דרכיהם הנכועים ביד הסטי"א והגם שהמה נזרע קודש מלכתה וסיבת הדבר שהמה רחוקים מתורה ויראה הוא: המנהיגים הרעים הנושכים בשינהם והמתעים את עמי וחזו לך שוא ותפל ולא גילו על עונך ומה יעשה אותו הבן עמי שלא יחטא — וביש מקומות נברה הסטי"א ביתר שאת, לסבב שלא יריחו ריה ניים בשום פעם להשפיל לימוד התורה [כגון אם בניהם או נכדיהם רעים ומתאים והמה מחפשים בהם] כדי שעל ידי כן יתחזקו בשקריהם ובפחזותם.

ברא של דבר מי שידע ונכיר בלער ועווי הדור רואה שבני אברהם יחזק ויעקב גם עתה תאבדים ולמאים לשמוע את דבר די' רק כביאי השקר ומנהיגים רעים עבור להרבות כבודם והונם הורגים בניו של מקום מיתות גלחיות ולא זמניות לקיים מ"ש רבים חללים הפילו עלינו ללעוק

קומי הוי רעים מאבדים ומפיצים צאן מרעיתי אורי

לנפוק אל ד' ולהתחנן אליו אנא קרב הזמן ואתה תצער הדם הנקי
מקרבך, ותכלה שופטים רעים מישראל כמו שהבטמתנו ואשוכה שופטך
בבראשונה ויועליך כבתחלה עכ"ד הקי' [מא"ד]

וכרפי שאמרו ז"ל הכל הולך אחר המעמיד והמנהיג, ומיום שנברה
אגרופה של שקר וחנופה ועמדו מאשרים כאלה שבדבר בהם
הנביא [מייבג ג'] כה אמר ד' על הנביאים המתעים את עמי הנושבים
בשיניהם וקראו שלו, ואשר לא יתן על פיהם וקדשו עליו מלחמה ולבשו
אדרת שער למטן כחש כדי להטעות להמון עם לילך אחר כזביהם
ופחזותם — ומקרא מלא הוא נביאך הו' לך שוא ותפל ולא גילו על
פונך להשיב את שביהך ויחזו לך משאת שוא ומדיחים, מאז נתרכו הפירות
בקיום התורה אוי ואבוי לעניי האלץ לאלץ קרשים שבדור ההוא. [מא"ד]
בר דין המתמנה בשביל כסף או זהב חסור לעמוד לפניו, ולא עוד אלא
שמאזה להקל ולגזול בו וכי הסמיע ע"ז שהכתוב קראן אלקי כסף ואלקי
זהב כמיש אלקי כסף ואלקי זהב לא תעשו לכם ודרשינן אלקים הנעשה
בשביל כסף [חוי"מ סי' ח' ס"א].

ר' מנח מקיל באינן דממנין בכסף ר' אמי קרי עליהון אלקי זהב
אינן קורין אותו רבי ואין עומדין בפניו והטלית שעלי כמרדעת החמור
ירושלמי.

אחז"ר אם ראית דור שגרוה רבות באים עליו לא ובדוק בדיני ישראל
שאין פרעניות באה לעולם אלא בשביל דיני ישראל, ואז בעת
חורבן הבית ביזו בה ת"ח הדריקים כדכתיב ויהי מלעיבים במלכתי אלקים
ומתעמים בנבואיו וקבלו עליהם נביאי שקר וכמיש נביאך חזו לך שוא ותפל ולא גלו
על עונך וירמי' הוכיח אותם ולא שמעו להוכחתו ואח"כ בשכבר עברו עליהם
לרות רבות ורעות לרקו עליהם את הדין ואמרו כל זאת באחנו משום
שבזינו ת"ח אנשי אמת וקבלנו למנהיגים הנפיים, ורשעים, רחנים, וכשבזחרים
באדם לתן לו החמנות נופל בו לשון קריאה כמו ראו קרא ד' בשם
בללאל חש"ה לדיק הוא ד' כי פיהו מריתי שמעו נא כל העמים וראו
מכאובי בתולותי ובחורי הלכו בשבי "קראתי למאהבי" המה רמוני" שאני
מלדיק עלי הדין על מה שבאו עלי הלות ובתולותי ובחורי הלכו בשבי
מפני "שקראתי" שמניתי למנהיגים כאלו שהיו מאהבי ובאמת המה רמוני
היו לי בעוכרי והיו מנבואי השקר הנושכים בשיניהם ומתעים את עמי.

מעשה הדור הסירו נא ערלת לבבכם חכור ימות עולם מה שנעשה
לאבותינו בשביל שאינו ע"ע מנהיגים רעים ובזו ת"ח מנהיג
אמת נכרתו מארלם מעושרם ומהונם וכיו ועוד ידו נטוי, ראו וקמי'
מוסר כי אמרו הז"ל כל המעמיד דין שאינו הגון כאלו נוטע אשירה
ועתיד הקב"ה ליפרע ממעמידו, ולא תאמרו כיש מהכופרים רי נשתנו
העתים — כי הטבע והזמן נשעובד לתורה — ולא שהתורה תשתנה
ח"ו עבור הזמן. [מא"ד]

סימי אזהרות לרבנן מנהרי הישיבות ודתלמידיהון אורי

ניאל יתפלא הקורא אך יעל פניו החזוב אשר בקיר להדרך ולהוכיח את ארזי הלגון אדרי התורה, כי דברים הטובאים בקונטרס הנוכחי אינם דברי רק דברי רבותינו אשר כבר נתפרסמו בישראל].
ראשית יזכירו מאוד מאוד לתלמודיהון שלא יתסקו היו בספרים חלונים כי הם המעבירין את האדם מדעת קונה — יתבוננו ויראו דברים הנאים שיאלו מפי הנהיג רי הלל ליש זיל על גודל המכשלה בזה ואלה דבריו:

ושמתי עיני על מקומות נרבילי תורה על תוארם ודמותם ואלה שאתם שיראת ד' החולתם ויראתם קודמת להכמתם מעט מזער המה וכו' ובאזהרה מקומות גם בעירים ירקדו שם ויבא גם השטן בחוסם, ושם הרגייעה לילית משום שמשנת פין עס למוד התורה הכמות זרות וכיש מקומות טובב הסטיא לעשות חתום תורה שכמעט נככה מהם לזיוד התורה לגמרי וכללל הוא אם אין תורה אין יראה וכו'.

ידהיודע והמנין גערן והבדן של ישראל ריל לספור על עדהי אשר נתנה לשמה הקרה בקול מה, האספו אלי דווי האלן נדחה להרבות הכבי ולהרים לוחה, תורה שק הגרי והתפלשו באשר הכל יפיז עשו לך על תיפשי משוטך מי יפרק היות מי ישד עמקיס, מי ילחם מלהמות התורה, ארון כל ילדים לפה עלבון תורתך אשר שרפו זרים קלועה פרועה קרועה לגורים, הלאלה תהארי, תנקוס לדס הנשפך כמים הניגרים [מדיים חללים הפילו לה הניעו להוראה ומנויים] עד יסקוף ד' מבייט וירחם על עמו שהמה ככה אובד לקיים מיש ונגל דיל את נבך, שיהעורר בזה אהבת התורה ואהבת האמת ויש ליכו מעליהם כל אמונות כוזבות ופחדו אל ד' ואל טובו ללמוד תורה עבור רגון קונס.

והנחיש היי ערום הוא הילייר יודע שכל זמן שלא יתגבר על אדם למנעו מלימוד התורה ולהיות בילדי נכרסי ישפיקו לא יוכל לבצע מעשהו כי אמונת עיקרי הדת נושרשים בלב איש הישראלי ומורה יענה על ראש השטן, אולי אהר יגיעתו עמו זגון רב וירגילו להיות נוסטרה דילי [אין ארענטליכער מענטש] ואולי יספך לבכו בעת יבאו עליו או על ציב מכאובים וחלאים, או שמפסיד ככסיו וכיו"ב ועייז יהי נדבה רוחו לילך אל לדיקי הדור והס יעוררו אותו לשוב לעבודת הש"ת, ומשיה עושה היר להרגילו בדרך שיסחר מסור בידו, והוא שילמוד בספרים החלונים ועייז ישתרשו עיקרי אמונה מלבו ולית דין ולית דין ושפתו אחנה נני ארון לנו ופוק חזי עכ"ה"ק.

שנית להזהירם משימוי לשון יעקב ומהקישוט כי שינוי לשון הוא מראש פטרות אויב תחלה מחליף לשונו לדבר לשון אשכנז, לא, ואח"כ משנה

קומי אזהרות לרבנן מנהלי הישובות ולתלמודהון אורי

משכה שמה ותורתו נעשה לו קס המות כי עבירה גוררת עבירה, לסלסל בשערו ומקשט בכגדיו, ומסחכל במראה, והוא מקולאי פיהו או מסירו תחת אוננו ומהלק שערת ראשו לשנים [כ"ה].

וזאת המדה לסלסל בשערו ולישות את גופו מוסרת את האדם ליד הקטי"ח כמ"ש במדרש רבה ח"ר אמוי בשעה שהי"ר הרע רואה אדם מסלסל בשערו ומנשמש בעיניו אומר ה"ן ד"י הוא [מא"ד].

ג' להרגילם בלימוד ספרי מוסר ויראה כמ"ש בס' חקי הי"ם ח"ל וזה הוא לרעת נשנת בלחה מקומות שה"ן משגיחים על התלמודים שיהיו בעל יראה כי אינם לומדים עמהם ספר מוסר, ובעיני ראייה בחורים קלי דעת שאכלו בלי נטילה ידים ובלי ברכה ואפילו ברכת התורה לא היו מצרכים ובשעת ההפלה היו משהקים זה עם זה, ותורהם נעשה להם קס המות, ואלל הגאונים הקדושים הח"ס ורי"מ ח"ס ז"ע נמדו בכל יום קידם השיעור בחו"ל.

ובימי חרפי ה"י מרגלה בפניו לומר שהרצ נריך ללמוד עם תלמודיו שיעור יראה ד', ונעבן שיעור במרח הלא מקרא מלא הוא מה ד' חלקיך שאל מעמך כי אם ליראה ולא מלינו בתורה שיה"י מלוה להיות חריף ומפולפל, ובאמת הנסיון מעיד שאותן הבחורים שיש בהם יראה שנים המה מלליחים גם בתורה והם חריפים ובקיאים ויש להם כל מדות הטובות שמו חכמים כי אם אין חכמה אין יראה ונריך ללמוד עמהם אורי"ח שלא יהיו נכשלים באיסורים ועסקו בהלכות נט"י וה"י שבת וה"י ברכת הנהנין וריבית וכיוצ"ב. אבל אם לומדים המקדש במלוא ותוקפוכהן וכיוצ"ב הגם שגם אלו הם גופי תורה אבל ההלכות שחול"ם לידע לשמור ולעשות יש להם קדומה

ד' שלא ישנו שני בחורים במטה אחת כמבואר בש"ע ח"ע סי'. כ"ד

ולא יראה בך ערות דבר

מבזב גלוי

אל כבוד הרבנים והאדמו"רים די בכר אתר ואתר.

הנה יש לי לער גדול מפני עלם העין וגם מתמיהת רבים, חף שכולם נחמייים שכל מה שמתהווה למטה בין לטוב בין למוסר הכל הוא נגזרת הקב"ה, מיינ כל אחד עומד ומשהומם ופלא הוא בעיניו מפני מה נחתו העתים כ"כ לרעה, הלא נולד זה שכל ישראל בכל מקום פזורים בין העמים כולם נעשו משועבדים, והיוקר הולך וגדול מיום ליום, והנסים והאזהרות ג"כ מהנדלים מזה, על כולם עוד הגזירות שנסבבו על התורה ומצותי נורא מזה, שהתעוקות של בית רבן בטלים במאות עיירות, גם מלכ הפרנסה בכל מקום הוא רע מאלו, כלל הדבר עם ישראל הולכים ומתחוננים כל אחד ואחד על רוע מצבו. והנה

וְהִנֵּה כְּשֵׁים שֶׁלְפָנֵינוּ אֵף שֶׁהִיוּ גִי' מַלְוִוֹת לְרוֹת וּגְזִירוֹת מִיָּמַי מִי שֶׁהָיָה כְּלָל תַּמְיָמֵי לַבַּיִת יָכוֹל לְהִתְנַחֵם בְּנַפְשׁוֹ וּלְזַמֵּן הַגֵּם כְּבַעֲנִיִּים הַחַיִּלּוּסִים אִינֹה נִתְחַבֵּג כְּרָלוֹנוּ אֲבָל כְּעִינֵי הַנֶּפֶשׁ הוּא בּוֹטָח שְׁאִינוּ מְרוֹחֵק מִהַקְּבִי"ה, וְזוֹדָאֵי יַעֲמוּד הַקְּבִי"ה לְכַסּוֹף לִימֵינוּ וְכַמִּישׁ כִּי יַעֲמוּד מִכָּל לֵד כִּי כִּשְׁהוּא מְבִיט בְּעַלְמוֹ כְּעִינֵי עוֹהִ"ז אֵין לֶךְ יוֹם שְׁאֵין קָלְלָתוֹ מְרוֹכֵב מִהַבִּירָה, וְכִשְׁהוּא מִתְבּוֹגֵן לְאַחֲרֵיתוֹ כְּעִינֵי תוֹרֵה וּמַלּוֹת גִּי' אֵין לוֹ שׁוֹם הַלְלָחָה, וְהַגֵּם שֶׁכֵּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מִבְּקֶשׁ מִהַקְּבִי"ה שִׁשְׁמַע לְבַקְשׁוֹתָיו וַיִּיטִיב לוֹ כְּרָלוֹנוּ, אֵין שׁוֹמֵעַ לוֹ, הֲלֹא דָבָר הוּא.

וְאָמַרְתִּי שְׂעִיקָר סִיבַת הַדָּבָר שְׁאִינוּ מְרַחֲקִים בְּעַלְמוֹ אֶת הַקְּבִי"ה מִנְּאֻחָהּ, הוּא זֶה לָנוּ וְהַתְּקַדְּשָׁתָם וְהַיִּתְּסָם קְדוּשִׁים, וְאֲחֻזִּיל כֹּל הַמִּקְדָּשׁ עַלְמוֹ הַלְמַעֲטָה מִקְדָּשֵׁן אֹתוֹ מְלַמְעֵלָה, מַעֲטָ מִקְדָּשֵׁן אֹתוֹ הַרְבֵּה, כְּעוֹהִ"ז מִקְדָּשֵׁן אֹתוֹ לְעוֹהִ"ב, וְכַתּוּב אֶחָד אֹמֵר כִּי ד' אֶלְקֵיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִמְחִיךְ לְהַלִּיךְ וְגו' [וְהַמְאֻמֵּר לְהַלִּיךְ כּוֹלֵל הַרְבֵּה עֲנִיִּים לְהַלִּיךְ מִן הַהַרְבֵּה מִן הָרַעַב וּמִן הַשִּׁבְיָה וּמִן הַבַּיִת] וְהִי מִמְחִיךְ קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֲרוֹת דָּבָר וְשֶׁבַּ מֵאַחֲרֶיךָ, הֲרִי בִיָּאֵר לָנוּ הַכְּתוּב מִפּוֹרֵשׁ שְׁכָאֲשֶׁר נִבְיִי קְדוּשִׁים הוּא מִתְהַלֵּךְ בֵּינֵינוּ לְהַלִּינֵנוּ מִכָּל רַע, הֲבַל אִם יִרְאֶה בְּנוֹ עֲרוֹת דָּבָר הוּא שֶׁבַּ מֵאַחֲרֵינוּ וּמִמִּילָא יִחוּל עֲלֵינוּ כֹּל הַסִּיבּוֹת ח"ו.

וְהִנֵּה אֲחֻזִּיל [בְּרַכּוֹת כ"ד] טַפְּהָ בְּאֵשׁ בְּמַקּוֹם שֶׁהַדָּרֵךְ לְהַיּוֹת מִכּוֹסָה הוּא כְּלָל עֲרוֹה, וְכִסְיוֹס כְּעוֹהִ"ר נִתְפָּרֵן הַדָּבָר מֵאֶד מֵאֶד וְהִי"לָה"ר מִפְּתֵה לְנִשְׁיִים לִילֵךְ פְּרוּעֵי רֹאשׁ בְּלִי שׁוֹם כִּיִּסוּי וְגַם לִילֵךְ בְּזִרְעוֹת מַגּוּלוֹת וְחַלּוּקוֹתֵיהֶן עֲשׂוֹת בְּלֵה בְּתֵי זִרְעוֹת וְעוֹד חֵלֶק גְּדוֹל מִלְּבוּשֵׁיהֶן כְּנֶגֶד הַלֵּב וְכִסְ"ג הַכֹּל מַגּוּלָה כְּדִי שֶׁכֵּל מַקּוֹס שִׁבִּיט שֶׁם הָאֵשׁ יִהְיֶה נֶגֶד הָעֲרוֹה, וּמִמִּילָה כֹּל הַבְּרַכּוֹת שֶׁמִּבְּרַךְ הָאֵשׁ בְּבֵיתוֹ הוּא כִּשְׁהוּא מִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ נֶגֶד אֲשֶׁתוֹ הוּא בְּתוֹם כְּנֶגֶד עֲרוֹה, וַיְדוּעַ שֶׁכֵּל בְּרַכָּה יֵשׁ בָּהּ שֶׁם הַקּוֹדֵשׁ וְהִ"כׁ כֶּשֶׁם שֶׁהַמְּבָרֵךְ כִּסּוֹן מִמְשִׁיךְ עַל עַלְמוֹ בְּרַכָּה כְּנִישׁ כְּלָל הַמַּקּוֹס אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמֵי אֲבוֹה אֵלֶיךָ וּבְרַכְתֶּיךָ, כֵּן הַדָּבָר לְהִפְךָ ח"ו אִם מִבְּרַךְ נֶגֶד הָעֲרוֹה מִמְשִׁיךְ ח"ו עֲנִיּוֹת עַל עַלְמוֹ כְּדֹאִיתָא בְּנִדְרִים [ח'] כְּכֹל מַקּוֹס שֶׁהַזְכָּרָת הַשֵּׁם [שְׁלֹא כִּסּוֹן] מַלְוִוִּה שֶׁטַּ עֲנִיּוֹת מַלְוִוִּה, (וְעִי"שׁ בְּרִין וְרֹא"שׁ).

וְהִנֵּה יְדוּעַ דְּסוֹף הַלְדָּם אֵף אִם יִהְיֶה אֶלְפֵי שָׁנִים הוּא מְנוֹכַח לְהַשִּׁיב כְּשֶׁנִּתְּנוּ אֵל הַחֲלָקִים וְלִתְּתָ דִין וְהַשְׁבּוֹן עַל מַעֲשָׂיו וְעַל דִּיבּוּרָיו וְאִזִּי יִנְאָלוּ אֶלְפֵי אֶלְפִים בְּרַכּוֹת וּשְׁמִיּוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׁלֹא הִי עֲלֵיהֶם קְדוּשָׁה וְלֹא עָלוּ לְמַעְלָה כְּלָל וְעַל כֵּל יִתְבַּעוּ מִמֶּנּוּ כְּשֶׁעַת הַדִּין, וְגְדוּלָה מִזֶּה מַלְוִוִּה בְּחַז"ל עַל הַפְּסוֹק וּמִנִּיד לְהַדָּם מִהָ שִׁיחָה אֶפְיִי שִׁיחָה נִקְלָה מִגִּי"ן לוֹ לְהַדָּם בְּיַמֵּת הַדִּין, כְּלָל הַדָּבָר הַמְּאֻדָּע הַגְּרוּעָה הַזֶּה הוּא מְבִיָּה לְהַדָּם לִידֵי

הרהורים רעים ולפעמים גם לז"ל ח"ו [ומסכן בזה בניו הקטנים כמשי"כ חכז"ל בכ"מ], וכמעט ע"י המאדע הגרועה הזו מבטלים בידים מאמרו של הקב"ה שאמר והי' מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר:

והנה ידוע לכל בשנופל תבערה זכרם המלך והלהב גדול מאד הכרת יולא מגדולי המלך לאנשי העיר התחזקו התחזקו כולכם לכבות האש באיזה עצה שתוכלו כי כרם הנוגך בוער באש, ואם תתעללו בדבר תדעו כי בנפשכם הוא ח"ו ומורדים תקראו כי אינכם חוששים לכבודו ואם תתחזקו כראוי ותכבו האש יקבל כל אחד שכרו ורוב כבוד לפי ערך התחזקותו, כן הדבר בענינו, כי הנה ידוע שכל ישראל נקראים כרם ד' כמשי"כ כי כרם ד' בית ישראל [ישציה ו'] ובעיה"ר תבערה גדולה נפלה זכרמו זכמה מקוונות ע"י המאדע הגרועה הזו [ורבים אינם רואים להתקוטע עם נשותיהם והולכים בעלתה כשור לטבח יובל ר"ל כי מתגבר כח הטומאה מאד ע"י כמאמרם ז"ל על הפסוק ונשמרת מכל דבר רע אזהרה שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה זלילה, וממילא נפסקה ההשפעה והזכרה מכל א"י, נפקו ונסבבו ע"י כל הלרות הרעות כמיש בסיק על כן החוב מוטל על כל איש ואיש לכבות את האש הנורא הזה ולתקן בביתו שיהי' הכל עשוי כדן ולא יתהגו זפריות ח"ו ויזכה עבור זה לנאת ממנו בניס ישרים וקדושי עליון, וביותר מוטל החוב על הרבנים ועל כל החרדים לדבר ד' שכל עיר ועיר לדרוש זרבים מגדל הענין הזה הנוגע לקיומנו ולהללחתנו בגוף ובנפש בזה ובצד ויתקיים בזה מאמר הכתוב והי' מחניך קדוש.

דברי הכותב לכבוד ד' ותורתו ומילר בררת עמו ישראל המלפס לגאולה זב"ת.

ישראל מאיר בר אורי זאב דוכהן
בעה"מ ספר חפץ חיים ומ"ב

טהרת משפחה

הנה קול שמענו ותללנה אזינוו זרה כמזכירה כי שם הי"ר ידו על טהרת משפחת ישראל על שלפי דבת רבים עזבו חלק ממשפחות ישראל בחו"ל ובערים גדולות. אף במדינותינו את דת אבותם מבלי לטהר עצמם במקוה כשרה כחוק התורה ורק באמצעות בית יטהרה, הוי תללנה אזנים, משמוע דבר זה הנשמע שיפקירו בני ישראל את חוקי התורה החמורות בשאט נפש דבר שאף תינוקות של בית רבן יודעים דבר זה, כי אשה נדה [אף לאחר ספירה שבעה נקיים] כ"י שלא טבלה במקוה כשרה כדן לא יועיל לה כל מנינות שבעולם והיא נדתה, הוי לנו שבחנו לידי כך לדבר בענין הזה שלא נחשדו בנות ישראל ע"י מעולם, והתורה נתנה להם נאמנות ע"י כדכתיב וספרה לה לעלמה ובושה חכסה פנינו לדבר קבל עם בדבר

פז, אבל מה נעשה הלא אין לנו רשארן לחשות בזמן שלנגד עיינו
 תרמסנה ברגליס חוקי התורה החמורות שבחמורות וברט דבר זה שנוגע
 לכל קדושת האומה, וכאשר ידוע כי רבים מהמסקירים זה לא במרה ומעל
 כי רק בחסרון ידועה מחומר העון ויש שנמשכין אחרי חבדותיהן ויבשו
 מחבדותיהן לנהוג כדת התורה [אוי לנו שתהא לנו לבושה לשמור חוקי
 חלקים חיים] ע"כ אמרתי עלינו לבאר לפני האנשים האלה את חומר
 הענין הזה ולעוק מרה על מה שהגענו אליו יראו וירחמו על עמם
 וישונו מדרכס [חסי"ח].

אל תתחבר לרשע

הגה"ה הח"ס ז"ע הזהיר לתלמודיו שירחקו כמטחוי קשת מאנשי שקר
 ומרמה אף אם מבני תורה המה, וסיפר לנו הגאון בעל כ"ס
 ז"ל שה"י שם ת"ח אי עשיר ומחבר ספר אבל מיוות מורקה בו וה"י רגיל
 להלכין פני חכמים ולערוך, ואמר לו אביו הקדוש ז"ל תאמין לי שבכל פעם
 אשר איש ההוא הולך מביתי מיד אני לוקח ספר מוסר ללמוד בו, כי
 הכל פיו של אותו איש מטמא [דה"ל בשם ס' חוט המשולש].

ואמרתיו לפרש מאמר הכתוב וישונו המלאכים וכו' ויאמרו באנו אל
 אחיך אל עשיו וגם "הולך לקראתך" "וארבע מאות איש עמו"
 "ויירא יעקב מאד" "ויזר לו" לכאוי יש לחמוי מדוע יירא יעקב מעשו
 מאנוש ימות ומכן אדם חזיר יתן וגם הלשון נראה לכאי ככפל ואס"ל
 שהמורח הגדולה שעלה על ראש יעקב אביו לא מפני פחד ואימת מלחמה
 אדרבא יירא שמה יתחבר עשו עמו באהבה ואחווה, ופן ישחית נפשות ביתו
 שילמדו ממעשיו, וע"כ בעת שבו המלאכים ואמרו ליעקב אביו באנו אל
 אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך כאיש ההולך לקראת אהיו ואוהבו
 "וגם ארבע מאות איש עמו שנראה שהוא מזומן לנלחמה" ואמר יעקב
 על ראשון ראשון על מה שהלך עשו לקראת יעקב שנראה שרצונו להתחבר
 עמו באהבה על זה אה"כ "ויירא יעקב מאד" פן יתחבר לעשו הרשע
 ויסור בני ביתו מדרך התורה, ויראה גדולה נפלה עליו, ועל השני "שארבע
 מאות איש עמו" שנראה שהוא מזומן לקרב ולמלחמה על זה ויזר לו שיצטרך
 להרוג אחריה או להיפך.

וכמש"ש לפרש מהרב הגאון אב"ד העלנוטען "השמר לך" שמור עיני גופך
 לכל ישחת אבל "ושמור נפשך מאד" שעניני הנפשיי והכשמה על
 זה חסקה עיניך והזהר בשמירה היותר מעולה כי זה כל האדם:

וד"ר הסבא קדושה הגה"ק ר' שלמי אליעזר ז"ל בס' איח אמרו ז"ל
 [בברכות דף ז'] מותר להתגרות ברשעים בעוה"ז שנאי עובדי תורה
 יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו בס ומסיק בגמרא הא כלדיק גמור וכו'
 עיי"ש והוא לפימ"ש מדברי ר"ל ור"י דמי שאינו מוחה ומליץ טוב על
 הרשע

הרשע דהוי כמותו משום קשר רשעים וכ"ש וקו"ח אס מהללו ומשבחן שהוא איסור גמור כמ"ש מזדיק רשע ומרשע לדיק תועבת ד' וכוי אבל מי שהוא טוב מתגרה גם באלו המלילים עליהם. וכבר מזה כמה שנים הארכתי בקונטרס מיוחד שלא יהי קל למנהיגי הקהל להעלים עין מסוררים ולומר שזמן הזה שרבו הפרינים טוב להעלים עין שזה ודאי הריסת הדת, שסבת מה שנתרבו הפרינים הוא מפני שהעלימו ראשי העדה עיניהם ד' הטוב יכפר בעדם: [א"ח]

ד' הפרי פי שוכטים מלזה תקבה שיש לכל אחד מישראל לשום בהש"ת מבטחו ולא יירא על גופו נמקוס ושיוכל להת כבוד להש"ת ולעמו וכוי ואמחזיל שכל הנלהם בכל לבבו וכוונת לקדש את הש"ת מובטח הוא שלא ימלא נזק ויזכה לו ולבניו להיות להם בית נכון בישראל ויזכה לחיי הטובה: [א"ח]

וז"ל ס' אורחות לדיקים שער הקנאה וכן יקנא בהטאים וברשעים להלחם כנגדם ולהוכיחם ולאמר לא תגירו מפני איש מי שהוא ירא שמים ימכור נפשו על קידוש השם יתברך וזאת היות על כל ירא שמים טהור לב להעיר קנאה: [שס]

וז"ל הרמב"ם בה"ט בפ"ד וכל מי שאינו מקפיד על אשתו ובניו וב"ב ומזהירין ופוקד לרכיבן תמיד עד שידע שהן שלמין מכל חטא הרי זה הוטל שנהמר ופקדת עונך ולא תחטא ואם יש לו יכלת ישגיח על אנשי משפחתו [במ"ש ר' צחי שופטים] ובערת הרע מקרבך מקרובך שאם רואה אדם בקרובו שהוא עובר עבירה ראוי לו להכלימו ולא יחוס על כבודו ושלא יחפה עליו במ"ש וחרפה לא נשא על קרובו עכלה"ק. בר ערמת ירבעם ה"י להשיב לדיק ה"ל רשע ח"ל רש"י וכך ה"י מטעה רשע להלדיק עד שהיו מתמים ג' זין ה"י רולים לשוב לא היו יכולים לחקור בהם [ס' הדריין]. [שס]

הסירו מבשור בדרך עמי

שנה זו תר"ה היא שנת השמיטה לפי"ד הרמב"ם והגאונים ונכון לזהר לכל ב"ד לעשות פרחבל כמבואר בש"ע ח"מ ס' ס"ז. להזהיר גדולים וקטנים שיהר בקריאת השם הנכבד והנורא הו"י ב"ה להזכירו במבטא כרא להדגיש החולס על הדל"ת ולא כהרבה טועים שאומרים הדל"ת בשבא כן להדגיש היו"ד אחר הכו"ן. [ס' הכ"ס] בענין עניית אמן הסמר שעת אנוש מראות גודל עולם עונש של עניית אמן קטופה והטופה ר"ל ורבו כשלים לענות שלא במקומה מחמת הש"ן שממחר להתחיל בצרכה השני קודם עיית אמן, ורבים עונים קודם סיום הצרכה [שס].

להזהיר את ההמון על נטילת דים קודם כל תפלה. מצוי מכשול בעת שמתפללים מנין מלומס וגם מביניהם יש שפוערים פיהם ולשונם בצברים בדרך הכסילים ואין תשעה עונים ומבואר בש"ע שכשאין תשעה עונים קרוב להיות ברכות הש"ן לבטלה.

אסא

וצריכים להסיר על גוף נקי בעת התפלה וזהו לקנח עלמס יפה וכתבו הסה"ק דעוב לרחון שם במיסאו עכ"פ ברוק שלא ישר משבו לואה והוא עיקר גדול לעבודת השי"ת וזה המון עם שאינם יודעים מזה אין להניחם להתפלל לפני העמוד. [חקי חיים]

ולריכין לזר אוחס שיש להם התולים בהדרס להם מטילים לואה תחת המטה. שלא לכרך או לגמוד שם ולריך בדיקה שי"ת הבית נקי וכ"ז מביאר בשי"ע [שם]

גם בעניי בעלי תפלות יש מנכסול גדול שההמון עם אוהבין מאוד לשמוע רק לחזן ולינס בוחרים בירא שמים ולפעמים שהחזן הוא קל שנקלים ובמעט שאסור לענות אחריו חזן ובמה שאפשר לריך להשתדל לתקן. ודעיניו ליסור רבים החמור שהמלוה עובר בהמש להרון וגם הגוה והעדים בלם עובדים ואינו קם דהחיית הממים יבכיו מתנוטטים ורבים נכבלים שאפי על היתר עיסהא אין היתר רק אם ההמת הוא שהלואהו הוא על מסחר חבל אם לריך מעות לאכילה או לשלם חובו אין מועיל ההיתר עיסקא ומלוה להודיע ולהליל איש את רעהו מליסור החמור זה בענין העסקים שוהגים הסוחרים הגדולים ליתן הסחורה לסוחרים הקטנים יאומרים אם בהקפה מהירו כך וכך ואם במעות מזומנים הנקרא קאסקט בזול יותר ולפי המנואר בשי"ע סי קע"ג אפי בלחן בזמתן ידוע אם מפרש אם בהקפה בווקר ובמעות מזומן בזול אז אסור כחוב במסריס שיק יוד סי קס"ד אם הליקח אדם כשר ומכוין שלא לקנות והמקח הסוא ויהי בידו רק כעין עיסקא ויהי לו שכר עהלוהין ליסיר וסייבם מיכו לכתחלה יאמר בפירוש בפני בני הליס בלחן דפתו לזכות רק כטעל עיסקא ושכר עמלו אפי"ג דאם הי' הנווכר יודע מזה לא הי' נותן לו זה אינו מזיק והוי המקח בטל ואין בלחן ליסור ריבית ומלוי לפרסם ע"ז

לאהרות נחילות מלות תפילין מזוחות ליניה קה"ת מסי חקי חיים

בשי"ת חיים חלק שפי סי פ"ג כתב לרב אחד דסופרי זמננו אינס בקיאל ומכשיליה רביס ויש כנה נאזות כשרי ישראל שלא הניחו תפילין כשרים מימיהם והרפנים אינס נשניחים עליהם וכ"כ בסי קסת הסופר בשם משנת הכמים.

והחיי"א כתב דרוב סופרי זמננו אינס בני הורה כלל ובהרבה מקומות ראיתי שאין להם שום יראה וכל מעשיהם הוא בחזקת פסול ואסור לדרך על תפילין ומזוחות שלהם אף שהכתב הוא מהסוד כי הם חשודים על חק תוכות ושלא כסדרן ואפינו על עיבוד לשמה אינן מהרים ואין להם שום נאמנות.

והפרמי"ג כתב דסופר לריך שי"ת ירא שניים יותר משום? כי עובדים בכל יום על כנה מלות וברכה לבטלה בהפילין פסילים כאלו. ודרבה תפילין נדקתי ומלאתי רובם פסולים אפינו מסופרים מזחוקים שלא הי' בהם עוקן השמאלי של הי"ד שהוא פסול לרוב הקדמונים והפרמי"ג מתיר לתקן העוקן ולהלבוש לא מהני תיקון משום דהוי שלא כמדרן

כסדרן, וכמה גדולי תורה ויראה מניחין תפילין פסולים כל ימיהם ר"ל והרבה מיני פסולים שכיחים לפעמים תיבה אחת נראה כשתיים, ולפעמים שתי תיבות פסולות ז"ל ונראה כאלה, וגם גניעות שכיחה, גם שכיח שהגב של כ"ף פשוטה רחב והרגל קצר ונראה כר"ש ובתפילין ומוחות לא מהני תיקון כוונתו, אך זה הפסול שנחסר עוקן השמאלי של היי"ד זה שכיח ברובא ברובא תפילין ומוחות שעוקן קטן נריך לירד בלד השמאלי של היי"ד קצר מהעוקן של ל"ד השמאלי [חקי חיים].

ועיצה ישועה שכל בן תורה ומנהלי הישבות ילמדו עפ"י תלמודיהם בנמרח מנחות וטור חו"מ ושי"ע סי' ל"ב והרבנים ידרשו בדרשותיהם מהלכות כמי"ש הנגזרה שעיקר להורות לעם ד' דרכי השם, והוא מעשה שטן כי מעולם לא שמענו שידרוש הרב בהלכות יציאת ותפילין וברכת הנהנין נט"י שבי ומליחה נדה, כי אפילו הגדולים הלומדים בישבות כמה שנים ראיתי שאינן בקיין בהלכות הלל ומגילת שאינן יודעים בכמה השיעור לברכה אחרונה כי אינן לומדים בישבות רק קידשה על תנאי ותוקפו כהן וקלינה אבל דעים הגדולים אינן יודעים.

והעולם מקילין וסומכין על הסופרים ואין בודקין התפילין אם אין בהם פסול ויהי ח"ו קרקפתא דלא מנה תפילין רחיל ואם ילמד אחד להחליף זהב אחד על פרוטות כמה הוא חזר ומונה אם לא חסר פרוטה אחת ולא יתן כאמנות להמחליף ואם בעיני עובדי מדקדקים כי כח ואינם נותנים כאמנות לשום אדם ואיך נותן כאמנות לסופר כל זמן שאינו מוחזק לנו שהוא ירא וחרד למלות ד', מזה נראה כמה אנו רחוקים מהאמת. [שס].

ומה שמכשיר בדיעבד הה"ס בס"ת אם נכתבו היודין בלי עוקן נראה שהוא ט"ס כי בקסת הסופר פוסל והח"ס נתן הסכמתו עליו ולא הני' בדבריו או שאינו מכשיר רק בס"ת דקריאת ס"ת הוא דרכנו, אבל בתפילין ומוחות הדבר ברור שאפילו בדיעבד פסולים והוא משנה מפורשת בנמחות [שס].

ומצתה החיוב על כל איש ישראל שמשגיג אליו קונטרסי לבדוק התפילין אם אין בהם פסול והם אינו בקי ילך אלל חכם לבדקם ואם אין פסול אחר אלא חסרון העוקן השמאלי יתקנס אך זהר שיהי' העוקן החדש השמאלי קטן שלא יהא נראה כח"ת כמי"ש בבי' בס"י ל"ז. אולם כל זה כשידוע שהסופר הי' ירא חלקים אבל אם אינו יוש' או שאינו יודע מי כתבם אז אפילו אין בהם שום חסרון בנורות האותיות ניכ' אין להניחם כי אין ליתן להם כאמנות על חק מוכות וכסדרן ואין לומרם בדורות אלו על סמם בני אדם עד אחד כאמן באיסורים [ועיין בטו"ז סי' קי"ט סק"ב].

גם יזכרו מאוד שהרעושה יהיו שהורים ממש כי הוא הלכה למשה מסיני והם אינם שהורים רק ברוין כנראה קאפטע אינם יולאים בהם וכן נריך זהר להשחיר הבתים.

עוד נריך זהר וליזכיר שיהיו הבתים מונחים על הראש במקום שמת

של תינוק רופס ולא על המלח לל [ש.ס].
וצריך לזהר שלא לעשות בתיס גדולי יותר מדי אלבעות כי המחשק
כתב שאין מקום התפילין בראי יותר מדי אלבעות, ואם יהיו
גדולים ויניחם בין על המלח או למעל ממקום שמחו של תינוק רופס
לא ילא ידי חובתו.

לזהר שלא ליקח רצועות אלא מירא שמים מפורסם כי רבים נותנים לעבד
לערל והם פסולים מהית אם לא סייע ישראל ולהמוכרי ספרים
ולסתם סופרים אין שום נאמנות ע"ז אפי' מתנהגים בדת יהודית כאשר
אנו רואים שהם מכשילים רבים שמוכרים תפילין ומחות הקטנים אשר אי
אפשר לכתבו בכשרות מחמת קטנותן וליית פחותן מ"ב גדולין.
וגם אין ליתן לבדוק תו"מ לסתם סופרים כי הם פוסלים ומכשירים
כרונם רק צריך ליתן לבדוק ליר"ש מפורסם.

ובענין מלות ליית השקולה כנגד כל המלות רבים אינם יולאין המלה
שהנקב שתולין בה הליית לריכה להיות רחוקה מהנקב בין
באורך בין ברוחב לכל הפחות קשר אגודל דהיינו ארבע ומחלה לענטי
מעטער ולא יהי למעלה מני אלבעות והוא עד שש לענטי ואם שינה
ססול מהית נמלא שהמקום המוכשר לתלות הליית הוא מארבע
ומחלה לענטי מעטער עד ששה דהיינו אחת ומחלה לענטי והעושים שני
נקבים בטיק שלהם לריכים לזהר שהנקב השני לא תהי מרוחקת מהששה
לענטי מעטער.

ובן לריכים לקנות ליית מירא שמים המעיד שנטוה לשמן וא"ל פסולים.
וכן הטיק יהי בו כשיעור שיהי מכסה ראשו ורוכו של קטן בן טי שנים.
ואם יש לו טיק שאינו יולא בו מלות ליית ונושאה בשבת הרי הוא ממלל
שבת באיסור הולאה. — עוד נכון לקנות טיק של למר רחלים שהוא חייב
בליית מהית משא"כ של בויס וואהל שלפי דעת רוב פוסקים אינו מחויב
בליית מהית. — וכמה מהכופה יגיע לאיש ביום הדן שיהי בידו לקיט
מלה השקולה ככל המלות ולא נה"ל. — וביותר מעל החיוב על הרבנים
מנהלי הישובות שישיגו על תלמודיהם שיהי להם ליית ותפילין הכשרים
וכיב זהירים על עניית אמן ויהא שמיא רבא וברכת הנהנין 'כראוי חכות
הרבים תלוי בהם.

ובן בענין מלות מוחה צריך לזהר לקח מסופר ירא השם שהוא בעלמכותבם
ומקום קבועתה היא בטפח הסמוך לחון כמבואר בש"ע
בכריאת התורה אם אין עשרה שומעין הקריאה כגין שמדברים בשעת
קריאתה אסור לקרות בתורה בכ"ג וא"כ העולה המצרך
ברכותיו לבטלה. — ושמעתי שרצ גדול נהג לומר ברוך שם כבוד מלכותו
ל"ץ אחר ברכתו על התירה שהשם שהוא ברכה לבטלה וכמו כן צריך לזהר
ולראות אם ל"ץ בה פסילים כי שכיח שהכתב נשתנה למראה הודם או נעלב בזה
וגם צריך להזהיר להצילים לקרות בתירה שיקראו בלחש עם הקורה
במלה או ע"כ יסתכלו במקום הקריאה וישמעו היטב ולא לברכותיהם

לכטלה ואין לענות אחרים אמן. — ואיז לתן להגוי ולתקן ספר תורה ותורם
אלא לסופר ירא. השם מפורסם

ידוע מ"ש ז"ל בעון נבלות פה לרות רבות מתחדשות ובחורים מתים
יתומים ואלמנות לועקים ואינם נענים ולריך לזהר ולהזהיר ההמון
עם למען השם שזכרו מליך לבתי טיאתראות ובפרט בעת בואת הללנים
המנבלים ומטמאים פיהם ועושים שחוק בפסוקים ותפלות ומנהגי ישראל
ועל כל איש מוטל להליל את אחיו מרדת שאל.

צריך* לזהר מאוד לבחור בשוחט שהוא ירא שמים מפורסם כימתחבילות
היגר להכשיל בזה כמ"ש בסי תולדות פי נשא ח"ל שמעתי שעתה
התחכם היגר לכל יטרך להסית כל יחיד וכל עלמו ללכוד את היחיד אשר רבים
נכשלים בו והוא שמעמיד שוחט מסוער דילי המאכל טריפות לרבים וכלם
ללכדים ברשתו וכן הש"ץ שהוא הסרסור בין ישראל לאזיזהם שבשמים וכו'
ע"ש. — וכתוב בעל פית סי יח ח"ל שם שוחט שמוזלזל באמת מן המלות
קיס לן בנוי שאינו בודק סכינו יפה. — וצריכים השוחטים לזהר מאד
מדבר שקר כמ"ש מדבר שקר תרחק ומפני שראיתי שוחטים
שקרנים ואין נזהרים בדבורם כתבתי להזהירם בזה. — ובאיזה מקומות לקחו
השוחטים לעלמם בדיקת הוושטים [ולפעמים מקבלים על עלמם זאת מחמת
דחוק פרנסתם] ובעיר גדולה שמלאכת השחיטה רבה הוא מכשול גדול כמוזן
כי לבדיקות הוושטין לריך מתינות וישב הדעת, והמביאים לשחוט אלים עליהם
כלומעשים ואפילו הם יראי השם אפפ"ה הם מסוכי"ם לפנל באמת משני העבודות

וצריך לשום עינא פקוחא על מקומות שחולכים החלב שיהא נעשה תחת
השגחת איש מהימן כי ברוב מנקומות המשגיחין אלל החלב נערים
המנוערים אנשי שחן מגדלי בליריות שאין להם שום נאמנות וידיע גידל הפנס
על ידי מאכלית אסורות מינות ואפיקורסת מ"ש שיוחנן כהן גדול נעשה נעשה
לדוקי ע"י שאכל פעם אהת מאכל חיסור ובסה"ק "דגל" עקב מביא אגרת
בשם הרמב"ם שהשיב לאפיקורסים שכתבו לו קשיות וטענות על הניסים
שנעשו לאבותנו, והשיב להם שהם אכלו מאכלות אסורות ועכבר דמם ואין
יכולים להשיג האמת ונתן להם עינא שישמרו נפשם
ויאלכו וישתו מה שנעשה בהיתר וממילא ישיגו האמת ויתורן להם כל הקשיות
ויודו לכל הניסים שנעשו לאבותנו שהם אמת עכ"ל

בענין מליחת בשר ראיתי מכשולות כי יש נשים טועות לומר שאסור
למלוח יותר מדי רק כמו בנפול השלג והעושים כן מאכלס אסור והירא
את דבר די ישניה בניתו היאך נוהגים במליחה ע"פי דין לריך שלא ישרא
מקום מבלי מלח גם נכשלים שאינן פותחים העופות היטב וע"י אינו יכול
למלוח מבפנים ולריכין לזהר לחתוך כל אורך העוף וגם יקחו הריאה
ממקומה כי שם מלא דם, וכמה גם מבני תורה נכשלים באיסור טריפות
שאין משגיחים לחקור ולראות אופן המליחה — בענין לליית הכבד יש נכשלים
שאין לולין אותם אפילו שליט כדי שלא יתיך השומן לאיבוד וכשאר דמה בתוכה
ואסור לבשלה כך כי הכבד והכלים ניסרם מזה ולריך לזהר שגם מקום העב
תללה בה. — אסור לללות כבד על היייר.

צריך לזהר שאם המשרת עב"ם מנחלח המנעלים בשבת אפילו אם הוא
לא נוה מ"מ אסור לנועלו בשבת והתפת"י כתב דאפילו במולאי ש"ק

(* האזהרות מכאן עד סוף הקנטרם הם מסי חקי חיים

חין ללכשן עד שימתין בכדי שיעשו ורבים שאינם בני תורה נכשלים בזה.

גם לריכין הרבנים לפרסם ולהודיע כי תינוקות מנת י"ב שנים לריכה להשלים תענית לזכור כי הנקיבה נעשית בת מלוא מנת י"ב שנה.

בענין אפיית המלות כבר לוחו קמחי על הקלות שנוהגים בה אפילו אותן שמחמירין שלא לאכול כל כחג רק מלה משמירה ראיתי בהם שאינם מדקדקין בשעת לופה ואפי' ככתוב בש"ע, כי אינם בקיאים בהלכה. המשיגיה באפיית המלות יהי' ת"ח וירא שמים ואם חין בו יראה [כגון שהוא מהכסילים המרבים בדברים גם צעת התפלה] או שאינו מדרך בניו ובנותיו בדרך התורה והיראה חין לו שום לאמנות בזה

יש שאוכלים האפיקומן אחר חזות לילה והוא אסור עפ"י ש"ע — גם רבים מההמון אינם בקיאים בשיעור כזית וממילא ברכתם לבטלה ואינם יולאים די חובתם [חקי חיים].

להזהיר את ההמון עם צעת נתינת התיקון ביום הארללייט שזהרו בצרכת על המחי' שלהרבה פוסקים הוא מדאורייתא

צריך לזהר לדרך צרכת נט"י קודם הנגיבה כמבואר בש"ע, — וכן בעיניי הדי' מיינס מלוי הרבה מכשולים והבטי' קונים הדי' מיינס ואינם יודעים שרובם פסולים והסיחורים בעד בלע כסף מוכרים פסולים ואומרים שהם כשרים, — ולא די שאין הכעלי בתים מקיימין המלצה על ידיהם, עוד מוסיפין חטא על פשע שגורמין להם לדרך צרכת לבטלה, ועוד עוברים המוכרים על לא תזיל וגם בערכות שהם מליזם ביניו שכית פסולים אם נתייבשו העלים או נכרו רוב עלים או שאינם גדולים י"ב אגודלים.

בריני' נדה התמורה שיש בה איסור כרת יש שערורי' גדולה כי רוב הנשים ומינן בקיאים והבעל אחי' הוא ת"ח ויש אינו עולה על דעתו לשאל לאשתו היחך היא זוגתו וסומך שבדלחי היא בקיאה. והוא טעות כי כאשר זכני השיית לישב עלכסא הוראה

בימי חורפי שלחתי זוגתי מבית לבית לשאל: את הנשים האם בקיאים הם [כ]. דיני' כאלו לא נתנו לדרוש בפני כל] ורובא דרובא לא ידעי האיך לריך לנהוג בצדיקת הפרישת שתתן מוך דחוק בלוחו מקום ולבדוק בעומק בחורים ובסדקים והנשים הלנועים השיבו שמהיום והלאה ינהגו כן אבל הפרולות זה ה' לשחוק בעיניהם והוא קרוב להמישים, שנה אשר לא היה פרלת הדור גדול כצמניני כי ציה"ר לנו נמעטים ברל עת כנודע וע"כ חין חידוש אשר הבנים הנוגדים מאשה כזה חין להם חשקות ללמוד התורה הקי' וגם יש להם כל המידות רעית וגם הבעל נשתכשה דעתו

ושמעתי' כי במדינת פולין המנהג הוא שהרב אכ"ד שהוא יר"ח שולח עבור האי' אשר דר בבית המקוה ומודיע לו דינים הנחולים מאוד שצריכה כל אשה שיש לה בעל לידע שתהא בקיאה ואח"כ הוא מודיע לאשתו הכלנית העומדת אלל הנשים בשעת הטבילה להשגיח עליהם והיא מודיעה להנשים הבאות לבית הטבילה כל הדיניט הנחולים האיך יתנהגו והאשה העומדת להשגיח על הטבילה תהי' אשה לנועה וכשרה שתזהיר את הנשים להזהר בדינים אלו וזהרו בזה כי היא עיקר גדול לחיזוק הדת

קומי עת צרה הוא ליעקב וממנה יושע אורי

צריכים מי המכוה להיות עמוקים זרת למעלה מהמפור גם צריכין להיות נזהר מאוד מאוד שלא תרחוק את שפתותיה ביותר מדי (והיא שכיה מאוד כי היא יראה שיבואו המים לתוך פיה) אלא דיבוק בינוני ואם לא תזהר בזה ת"ו היא נדה כבתחילה דזה היא חציצה גם לא תעצים עיני ביותר אלא תסגרם ברמיון שלא תהי חציצה צריכים הרבנים והת"ח לפרסם אופן מכירת בהמה מבכרת כי אם המכירה לא נעשה כדיו נכשלים רבים באיסור כרת איסור קדשים בתמי והמכירה הוא בכסף ובמשיכה בשניהם דיוקא דהיינו שיתן לו הנכרי כסף מחיר הפרה והעובר דייקא ואינו מועיל למכור הולד בלי הפרה וימשוך הבהמה לרשותו או לסימטא. הבעל מסגרת השולחן כתב דיותר טוב לסתם בני אדם שימכרו להגברי בכסף הלב של הפרה והלב של הולד וגם משיכה ע"ו שימשוך הפרה לרשיתו או לסימטא ובזה קנה הלבבות וכיון שהעובים שיתוף בבהמה ובולדה פטורה מן הבכורה ואח"כ אחר שמנה ימים ישחוט הולד ויתן לגוי הקונה הלב וזה יותר טוב ונקל לעשות להמון עם ואין בזה שום ערמה (חקי חיים) צריך לזהר מאוד להתרחק מאיסור שעמנו ושמעתי מאומנים שהכפתורים תופרים בהוי צוירען שהוא חזק מאוד והוא מפתן וצריך לחקור ולהזהר החיימים ע"ו.

עת צרה הוא ליעקב וממנה יושע

למג אירה בימי רע עון עקבי יסובני (תהלים מ"ט) בס' עיחכ' לפרש הבוונה בזה כי אנו כאשר עושים רצונו אלמקום אין ששיטה לשום פרי' בעולם עלינו אמנם מה שאנו מעונים בצרות הוא בעוננו ואין אנו משתדלים לשוב לעבודתו יתברך ורבי ישע בן לוי אמר שע"י עניית יהא שמה רבא קורעין גזר דינו של אדם ומובא ג"כ בשם הזה"ק שבעניית יהא שמה רבא שוברין כותו של הסמ"א ומבטלין כל גזירות רעות ואנו בעוננו דומים לחי הנקראת "ביבער" שטבעה לחזור תמיד בעקבה ובנתיב שהלכה בה תחזור והציידים האורבים ללכדה פורשים רשת על הדרך שהלכה שיודעים שבה תחזור וכשהחי מתקרבת למקום שהרשת פרושה צועקת ובוכה וכשמתקרבת סמוך אצל המצודה מיללת וצועקת בקול מר כי יודעת שמיתתה באה אבל יש לתמו' על החי הוי סכל ביבער שומה מה אתה בוכה נטה מן הדרך אשר הלכת בה ולא תלכדי אבל היא אומרת שם תהא קבורתה ולא תשנה ממנהנה כמו כן אנו צועקים להשיית הוי צרה ויגון גזרות אכזריות מצאונו הוי אין פרנסה הוי אין מנוחה והשיית השיב שיבו אלי ואשובה אליכם הזהרו בעניית אמן ויהא שמה רבא בכל כוחכם ותושעו מיד המצוקים אבל הכסילים פוערים פיהם ונולפעמים גם המכניה רב גורם לעשות הרג רב ר"ל שעובר לפעור שפוער פיו בדברים אחרים במקום עניית אמן ויהא שמה רבא הגם שזדעים משז"ל

שבועין זה גורמים הצרות ובוהורת בעניית אמן ויהא שמה רבא מבטלים
כל הרעות אבל הם אומרים אנו ממנהגנו לא נסיר וישתדל "למה אורה
בימי רע" הלא בידי לבטל כל הרעות אבל "עון עקבתי" העון שאני רגיל
ודש בהם המה יסבנו וד' ירחם:

על בן אחי נתאמין לבטל מבטלה העצומה והשיית ברחמי העצומים
יבטל מעלינו כל גזרות רעות ויערה עלינו רוח קדשו ממרום כב"א

לוח המפתחות

בהקדמה. מכואר שחיוב התוכחה מוטלת גם על איש צעיר לימים -
שהאנשים המרפס לב המשתדלים בחיווק הדת הם ילוחי דס"א -
שהרבנים והתורה שלוקחים לבנותיהם התן המלומד בה"צ הם כמדויקים
את המון עם לעבור על מצות ד' - איך יטעה ת"ח או רב לדבר בדרך
הפתאים בעת התפלה ואמירת קדיש וקהלת הלא הוא איסור המוד
את הליץ לא יביוהו וסורו טמא יקימו בו - "איש את רעהו יעוררו" -
המנהיגים נקראים עינים שהם לעינים לקדלהם על הרבנים
לפרסם ולהזהיר עדתם על הסתכלות בנשים והומר העונש על פגם
ברית. "עיר פרוצה" שהצרות באים ע"י דיני ישראל שאינם הגונים
והעיר נפרצה וצרות מתרבות בה בנפיש וגוף והמסבב לזה הוא המנהג
המודעני שאינו מתנהג כשורה גם אם הרב ת"ח גדול אם אינו מתנהג
כשורה אין לו שום השוכת כי גם ירבעם ודואג היו גדולים בתורה
החילוק בין תלמודי סאמינאר לתלמודי רבנים המתהרשים. היו רעים
מאכדים ומפיצים צאן מרעותי ב"מ תוכחת יהוקאל הנביא על מנהיגים
שאינם משגיחים על עדת ד' - שבדרשות בלישון לאומים גורמים להריסת
הדת. לימוד זכות על המון העם שבסיבת מנהיגם טעו ללכת בדרבים
שאינם ישרים; דיון המתמנה בטיביל כסף מצוה להקל ולזולזל בכבודו
שבעת החורבן הצדיקו אבותינו עליהם את הדין שבמשפט שלח השי"ת
עליהם העונשים שבעצמם קבלו עליהם שופטים רעים; אזהרה לרבני
ותלמודיהן - שיזהרו רבנים מנהלי הישיבות להזהיר מאד תלמידיהם
שיתרחקו מעסק ספרים היצונים - להזהרם ולהרהיקם משינוי לישון יעקב
ומסלסול השער והקישוט - להרגילים בלימוד ספרי מוסר כי הלימוד
בס' מוסר הוא היסוד לקיום התורה - שלא ישנו שני בהורים במטה
אחת - מכתב גלוי מהנהיג בעל הפנן הי"ם שלי"א. להזהיר ולבקש
מאחני שירחקו בגדי החציפות מבני ביתם ולא ילכו כשור לסכה ויבטל
בעצת נשותיהם כי מלבושים כאלה מסכבים הצרות שאין התפלה
נישמעת בעון זה - מהרת משפחה להתאמין ללמד ולהזהיר על טבילת
נשים - אל תתחבר לרשעי להתרחק מפועלי און כמה מאמרים המזהירים
על זה הסירו מבטול מדרך עמי" הרבה דינים ואזהרות. פרופ"ל. להזהר
במבטא השם הנכבד - עניית אמן - גוף נקי נטוי קודם תפלה רגיבת
היתר עיסקא שקאנטא תפילין מוזהר ציצית. ס"ת - שוחטים - חלב -
פגם במאכלות אסורות -

מליחת בשר - צליית הכבד - על המחיה - מצות - ד' מינים נדה וטבילתה
מכירת פהמה מכברת - שעמנו עניית אמן ויהא שמה רבא

ישראל נישע בדי' תשועת עולמים לא תבושי ולא הכלמו עד עולמי עד
(ישעי' מ"ה)

ספר תשועת עולמים

דער אינהאלט פֿין ספר איז

פֿערשטיין צי געבען אין ערקלערן דעם מענטש. אָן עס איז דוא א
בעשעפֿער וואס ער אט אללעם בעשאפֿען. אין ער
פֿיהרט אללעם. יעדע זאך קימט נאר פֿין זאאן בעפֿעהל. אין אז
אינוערע צאאט איז דיא חבלי משיח וואס דיא נביאים אין חז"ל אכען
געזונט אז עס וועט קימען אזא צאאט. אין יעדער יוד זאל זיך
שמארקען אין דער אָמונה וועט השי"ת העלפֿען. דוא איז אויך
ערקלערט אז דעם פֿלוישען בא דעם דאווענען ברענגט א סאך צרות
אף דער וועלט. אין מען טור זיך ניש לערנען צי פֿלוישען בא דעם
דאווענען. אפֿילו ווען מען זעהט א תלמוד חכם אדער א חסיד אדער
אפֿילו נאר א רב אין א רבי פֿלוישען. יעדער ברויך צי וויססען
אליין צי פֿערשטיין אז דער וואס ער פֿלוישט אין אט ניש שכל
(פֿערשטאנד) אז ווען מען איז מתפלל צי השי"ת זאל מען שטיין
מיט דרך ארץ אין כבוד דער איז א בעל חוטא אין דער אט ניש
אין זיך קאן יראת שמים. אזוי וויא אינוערע חכמים זנען. אין זויא
אין שלחן ערוך שטייט. דינים פֿין דאווענען. וואס דיא חכמה
(וויסענשאפט) איז. וואס דער תכלית (צוועק) פֿין מענש איז. דער
איסור וואס מען שטערט ניש דעם בני בית (פֿאמיליע) צי גיין חציפות
געקליידעט (דיא מיט קארצע ערמעל קארצע קליידער דארבויכטיג)
קדושת שבת אין דינים דיא מאָדע דיא עבירות מיט דיא צרות זענען
חברים. דיא חיובים (פֿליכטען) אָף יעדען קהל. יודישע שפראך אין
יודישע געהמען. טהרת משפחה אין פֿערשיעדענע מעשות מיט משלים

דאס איז צי זאממען געקלייעכען געווארען פֿין דיא הייליגע ספרים

אין געדריקט דארך

הקי' שמואל בן לאאמיר עזריאל יחיאל

בעהמח"ס הדעה והדבור. חומת הדת. זוהר דעת. קומי אורי.